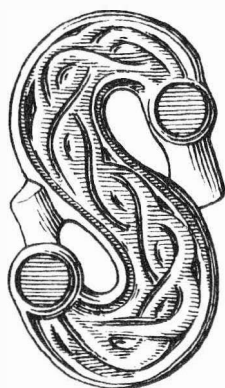


ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD  
V BRNĚ

# PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974



BRNO 1975

ausgeschmiedet. In der Umgebung des Herdes kamen Fragmente von Schmelztiegeln, tönernen Formen zum Abgiessen von Gegenständen, Schlackebruchstücke u.a. vor. Die grösste Menge dieser Art an Fundmaterial stammt aus der Grube in der südwestlichen Ecke des Baues, von dessen Abfallcharakter ausser der Form auch der Inhalt der Aufschüttung zeugt, die reich an Holzkohlenstückchen war, ferner ein Düsenziegel usw. Mit der Herrichtung des Innenraumes, zweifellos mit Rücksicht auf die Produktionstätigkeit, hängen auch die Spuren von kleinen, horizontal in zwei Reihen obereinander in die vertikale Wand eingearamten Pflöcken zusammen.

Das beschriebene Objekt kann man eindeutig mit der Funktion einer Bronzegusswerkstätte /und vielleicht auch von anderen Bunt- oder Edelmetallen/ zum Abgiessen kleiner Ziergegenstände verbinden, zum Unterschied von der Werkstätte, die im Jahre 1971 in der Flur "Na pískách" /1/ abgedeckt wurde, die eher von der zweiten Phase des Arbeitsprozesses zeugt /mechanische Bearbeitung und andere Finalarbeiten/. Mit Rücksicht auf die lokale Entfernung der Objekte kann man ohne eine eingehendere Analyse des Inhaltes beide Objekte nicht in einem direkten Zusammenhang geben, wie man bei einer direkten Nachbarschaft ähnlicher Bauten voraussetzen kann, die z. B. in Místřín /2/ abgedeckt wurden. In unserem Falle kann eher eine selbständige Existenz von Produktionseinheiten im Rahmen der einzelnen Siedlungen vorausgesetzt werden.

Die angeführte Erscheinung einer Differenzierung von Goldschmiedewerkstätten, resp. die Spezialisierung der Produktionsprozesse in den einzelnen Objekten /denn auf dieser Grundlage kann man nicht beweisen, ob es sich um die Spezialisierung einzelner Handwerke handelt/ weist auf die Ausdehnung und sehr komplizierte Organisation der Produktionsprozesse, die die These von der Existenz wirtschaftlicher Agglomerationen mit dem Übergewicht eines nichtagrarischen Charakters der Produktion parallel mit dem Aufblühen der Oppiden und ihre Bedeutung als Zentren eines Produktions-Handelscharakters mit einer lokalen Tragweite oder als Knoten des Fernhandels /3/ unterstützt.

## LATÉNSKÁ SÍDLIŠTĚ NA KATASTRU HULÍNA A OKOLÍ

/ okr. Kroměříž /

Karel Ludikovsky, AÚ ČSAV Brno - Dalibor Kolbinger, Hulín

/ Tab. 23 - 26 /

Struktura a kulturní obraz opevněného centra na Hostýně je řešen terenními odkryvy na lokalitě; jeho historická úloha, geneticky spjatá s jeho strategickou polohou, bohatstvím a druhem surovinových zdrojů kraje, dálkovými spoji ap. je součástí i produktem vývoje celého prostředí. Z dominantních faktorů nepochybně zaujímala významnou úlohu spoluúčast na exploataci a zpracování výtěžků surovinových zdrojů, avšak neméně relevantním činitelem pro jeho existenci byla agrikulturní základna prostředí. Všechny tyto faktory spolupůsobily na rozkvět tohoto hospodářsko-mocenského centra, a naopak, zpětně působily na krytalisaci prostředí na něm závislého a ovlivňovaly jeho vývoj.

K dosud známým nalezištím přibyla v poslední době celá řada nových lokalit; avšak ani tento stav nelze dosud pokládat za konečný, i když se hustota osad blíží a místy dosahuje současné úrovně.

Rovinný katastr Hulína a jeho nejbližšího okolí je protkán sítí vodních toků, zvlnění terénu je vcelku mírné a nevýrazné. Většina nalezišť se nachází v nadmořské výšce kolem 200 m, na úrodných půdách v blízkosti vodních zdrojů. Osady byly zakládány na jihozápadních i jihovýchodních svazích, rovinných částech ap. povolvných terenních vln. Značná část těchto lokalit, jejichž rozložení odpovídá charakteru kraje a možností plného využití zemědělské půdy, poskytovala místo pro zakládání osad v dobách před laténským osídlením i po něm.

Na území vlastního HULÍNA jsou to následující naleziště /1/ :

"Vysoké trní" /1/ - Zlomky laténské keramiky a lignitového náramku sesbírány na nízkém výběžku terenní vlny, v nejnižší části svahu až inundačním terénu směrem k jihu.

"Daleká" /2/ - Trať se nachází na nízkém západním svahu terenní vlny a je oddělena potokem od trati "Vysoké trní". Laténské nálezy jsou odtud doloženy pouze sporadicky; převaha osídlení náleží do období římského.

"Přední hony" /3/ - Sídliště se rozkládá na jižním svahu nízké terenní vlny podél bezejmenného potoka a charakterisuje je shodná povaha osídlení i nálezů jako v "Daleké".

"Na suché" /4/ - Lokalita náleží již do inundačního pásma řeky Moravy a rozkládá se při jižním břehu bezejmenného potoka. Pevaha nálezů patří do 11. -12. století; laténské nálezy nejsou dosud příliš početné.

"Nivky" /5/ - Naleziště s několikanásobným osídlením v pravěku. Laténské nálezy se koncentrují ve východní části trati na vrcholu terenní vlny dosud v ne příliš velkém počtu.

"Višňovce" /6/ - Trať se rozkládá na nízkém sprašovém návrší se sklonem k jihu. Pevaha nálezů patří neolitu; laténská keramika doložena dosud sporadicky.

"Zadní a Přední úzké" /7/ - Naleziště na západním svahu nízké terenní vlny nebylo dosud intenzivně prohlédnuto; nálezy jsou proto zatím nepříliš početné.

ZÁHLINICE :

"U kapličky" /12/ - Na 2 km dlouhé šterkopískové terase lze sledovat celou řadu pravěkých sídlišť. Nálezy z laténského období se soustřeďují především v nejbližším okolí "Božích muk".

"Krajinka" /13/ - Lokalita se nachází jižně od polní trati "U kapličky", na téže šterkopískové terase; laténské nálezy se koncentrují především na severním okraji dnes již zaniklého písečnicku.

"Ouzké" /25/ - Sídliště bylo objeveno při stavbě kravína na 5 m vysoké šterkopískové terase. Laténské nálezy odtud nejsou dosud příliš početné.

"Slivotínek" /14/ - Na prudkém západním svahu tohoto návrší vyskytly se mezi jinými pravěkými nálezy i sporadické střepy laténské.

#### PRAVČICE :

"Nivky" a "Zadní újezdy" /10/ - Na známém sídlišti, rozkládajícím se po obou březích Kosteleckého potoka na úzkých svazích se sklonem k jihu, sesbírány četné keramické nálezy.

"Podsodka" /16/ - Trať se rozkládá na jižním svahu nízkého návrší při břehu potoka Roštěnky. Laténské nálezy dosud ojedinělé.

#### KOJLČÍN :

"Bařina" /9/ - Lokalita je situována na téže trase jako pravíčková "Podsodka" se kterou sousedí. Dosud nebyl proveden intenzivní sběr, takže nálezy jsou odtud dosud sporadické.

#### TŘEBĚTICE :

"Díly od Pravčic" /24/ - Sídliště se nachází v nejnižší části k severu se sklánějícího svahu, zčásti zasahuujícího do inundačního terénu Rusavy. Laténské sídlištní objekty se rýsují povrchově jako shluky mazanice a keramiky; vyskytují se i úlomky železné strusky.

Mimo laténské je doloženo osídlení lidem s keramikou slezskou a slovanské.

"Díly" /23/ - Laténská keramika se nachází na levém břehu potůčku "Žabinka".

"Za dráhou" /28/ - Trať se nachází na protějším břehu potoka přímo proti trati "Díly" a lze předpokládat, že s ní tvořila jediné sídliště.

"Oujezd" /29/ - Naleziště se rozkládá na terenní vlně se sklonem k severu k blízké říčce Rusavě. Vedle úlomků železné strusky a tuhového zobzí vyskytl se i fragment kolkované keramiky.

"Opletý" /27/ - Na nízké terenní vlně se sklonem k jihu při říčce Mojeně získány mimo pravěké a středověké též sporadické zlomky laténské keramiky.

#### LUDSLAVICE :

"Stavěná niva" /21/ - Na nízké terenní vlně se sklonem k severozápadu, při soutoku Mojeny s potokem Ludslávka, nalezeny zlomky laténské keramiky.

"U dubu" /22/ - Na svahu se sklonem k severu, oddělené od trati "Stavěná niva" potokem, sporadické nálezy keramiky.

#### MIŠKOVICE :

"Paďelky na Strušově" /19/ - Na nízkém svahu se sklonem k západu, při prameni Kurovického potoka, nalezeny sporadické zlomky laténské keramiky.

"Kopaniny" /20/ - Na úpatí a jihozápadním svahu "Křemenné" získány ojedinělé zlomky laténské keramiky.

#### DOBRČICE /okr. Přerov/ :

"U hanácké kyselky" - Na úpatí severozápadního svahu terenní vlny vedle dnešního pramene Hanácké kyselky vyskytly se při terenních úpravách laténské keramické nálezy.

#### KOSTELEČ U HOLEŠOVA :

"Pod lesem" /15/ - Na jižním svahu kopce, ve vzdálenosti asi 500 m od dnešního zdroje vody, sporadické nálezy laténské keramiky.

#### DOBROTICE :

"V hlavách" /též "Nad hroby"- 18/ - V blízkosti dobrotické tvrze se vyskytují zlomky laténské keramiky.

"Nad hranicí" /17/ - Na jihozápadním svahu, po pravé straně Žopského potoka, zjištěn sporadický výskyt laténské keramiky.

#### HLINŠKO POD HOSTÝNEM :

"Jeziřka" /8/ - Na nízké, k jihozápadu skloněné terenní vlně při soutoku říčky Rusavy s bezejmenným potokem nacházejí se dosud nepřítliší četné zlomky laténské keramiky.

#### RYMICE U HOLEŠOVA :

"Na újezdě" /11/ - Na nízké terenní vlně svažující se k jihu nachází se trať známá četnými nálezy z různých pravěkých období; zlomky laténské keramiky získány odtud ve značném množství.

Na některých nalezištích neumožnila terenní situace provést podrobný výzkum; tato skutečnost se odráží v dosud malém počtu nálezů. Na základě srovnání dosažených výsledků nelze nevidět intenzivnější osídlení /koncentraci osídlení/ některých tratí v protikladu proti sporadickému výskytu nálezů na jiných, pro osídlení - jak ukazují mj. četné nálezy z více pravěkých i mladších období - výhodných poloh. Bez terenních odkryvů nelze vyvozovat závěry o struktuře sídlišť, i když - s ohledem na převážně zemědělský charakter rovinného kraje - lze značné rozdíly v tomto směru spíše předpokládat. V případech sousedících nebo v těsné blízkosti se nacházejících tratí je třeba vzít úvahu možnost jediného, do dlouhého pruhu rozloženého sídliště.

V získaném souboru převážně keramických fragmentů nacházíme v menší míře doklady halštatsko-laténskému horizontu, dále tvary obdobné nálezům ze známých nalezišť v Uhřetěvských, Jarohněvicích aj. Převaha sídlišť se vyznačuje vzájemným ovlivněním výzdobných i tvarových prvků, materiálu i technologického provedení. Značná část nálezů vytváří horizont souběžný a v některých případech tvarovými i jinými prvky přímo související s kulturní náplní Hostýna.

Podrobnější závěry bude možné vyvodit po zpracování všeho získaného materiálu a ukončení průzkumných akcí na katastrech dalších obcí v kraji.

#### P o z n á m k y :

1 Číslo v závorce za názvem trati udávají polohu na mapě osídlení.

Latènezeitliche Fundorte im Kataster von Hulín und Umgebung /Bez. Kroměříž/. Das strukturelle und kulturelle Bild des befestigten Zentrums am Hostýn wird durch Terrainabdeckungen auf der Lokalität gelöst; seine historische Aufgabe, genetisch mit seiner strategischen Lage, dem Reichtum an Rohstoffquellen in der Gegend, den Fernverbindungen usw. verbunden, ist ein Bestandteil der Entwicklung der gesamten Umwelt. Eine bedeutende Rolle nahm zweifellos der gemeinsame Anteil an der Exploitation der Rohstoffquellen ein; ein nicht minder relevanter Faktor für seine Existenz war jedoch die landwirtschaftliche Basis des Milieus. Alle diese Umstände wirkten beim Aufblühen dieses wirtschaftlich-machthaberischen Zentrums mit und umgekehrt äusserten sie sich rückwirkend bei der Kristallisierung des Milieus, das an diesem abhängig war und beeinflussten seine Entwicklung.

Der ebene Kataster von Hulín und seiner allernächsten Umgebung ist von einem Netz an Wasserläufen durchflochten; die Terrainwellung ist im allgemeinen mässig und nicht markant. Der Grossteil der Fundorte befindet sich in der Seehöhe um 200 m, auf fruchtbaren Böden und in der Nähe von Wasserquellen. Die Niederlassungen waren auf den südwestlichen sowie südöstlichen Ebenen sowie anderen Teilen der mässigen Terrainwellen gegründet worden. Die Dichte der Ansiedlungen nähert sich und erreicht stellenweise das gleichzeitliche Niveau. Ein ziemlicher Teil der Lokalitäten, deren Streuung dem Charakter der Gegend und den Möglichkeiten der vollen Ausnützung des landwirtschaftlichen Bodens entspricht, gewährte Raum für die Gründung von Ansiedlungen vor der latènezeitlichen Besiedlung der Landschaft sowie nachher. Eine Untersuchung wurde auf folgenden Lokalitäten durchgeführt. /1/

HULÍN : "Vysoké Trní" /1/, "Daleká" /2/, "Předníhony" /3/, "Na suché" /4/, "Nivky" /5/, "Višňovka" /6/, "Zadní a přední úzké" /7/.

ZÁHLINICE : "U kapličky" /12/, "Krajinka" /13/, "Ouzké" /25/, "Slivotínek" /14/.

PRAVČICE : "Nivky" und "Zadní újezdy" /10/, "Podsedka" /16/.

KOLIČÍN : "Bařina" /9/.

TŘEBĚTICE : "Díly od Pravčic" /24/, "Díly" /23/, "Za dráhou" /28/, "Oujezd" /29/, "Oplety" /27/.

LUDSLAVICE : "Stavěná niva" /21/, "U dubu" /22/.

MIŠKOVICE : "Padělky na Strušově" /19/, "Kopaniny" /20/.

DOBRČICE : "U hanácké kyselky".

KOSTLEC U HOLEŠOVA : "Pod lesem" /15/.

DOBROTICE : "V hlavách" /auch "Nad hroby" 18/, "Nad hranicí" /17/.

HLINSKO POD HOSTÝNEM : "Jezírka" /8/.

RYMICE U HOLEŠOVA : "Na újezdě" /11/.

Auf einigen Fundorten machte es die Terrainsituation unmöglich, eine eingehendere Grabung durchzuführen; diese Tatsache widerspiegelt sich in der bisher kleinen Fundzahl. Aufgrund eines Vergleiches der erreichten Ergebnisse ist eine intensivere Besiedlung einiger Fluren im Gegensatz zu dem sporadischen Vorkommen der Funde auf anderen, für die Besiedlung/wie dies zahlreiche Funde aus mehreren prähistorischen sowie jüngeren Abschnitten zeigen/ günstigen Lagen, ersichtlich. Ohne Terrainabdeckungen können keine Schlussfolgerungen über die Struktur der Siedlungen gezogen werden, auch wenn man - mit Rücksicht auf den landwirtschaftlichen Charakter der ebenen Landschaft - diese Unterschiede eher voraussetzen kann. Im Falle von benachbarten Fluren muss man auch die Möglichkeit einer einzigen in einem Streifen sich erstreckenden Siedlung in Betracht ziehen.

In dem gewonnenen Komplex mit überwiegend keramischen Fragmenten finden wir in einem kleineren Ausmasse Belege des hallstatt-latènezeitlichen Horizontes, ferner Formen ähnlich den Funden von bekannten Siedlungen in Uhřice, Jarohněvice u. a. Das Übergewicht an Siedlungen zeichnet sich durch eine gegenseitige Beeinflussung der Zier- sowie Formenelemente, des Materiales sowie der technologischen Durchführung aus. Ein bedeutender Teil der Funde bildet einen Horizont der parallel und in einigen Fällen durch formliche sowie andere Elemente sogar direkt mit der Kulturfülle am Hostýn zusammenhängt.

Eingehendere Schlussfolgerungen wird man erst nach der Verarbeitung des gesamten Fundortes und nach Beendigung der Erforschungsaktionen auf den Katastern weiterer Gemeinden in der Gegend ziehen können.

## LATĚNSKÝ KOSTROVÝ HROB V BUČOVICÍCH

/ okr. Vyškov /

Karel Ludíkovský, AÚ ČSAV Brno

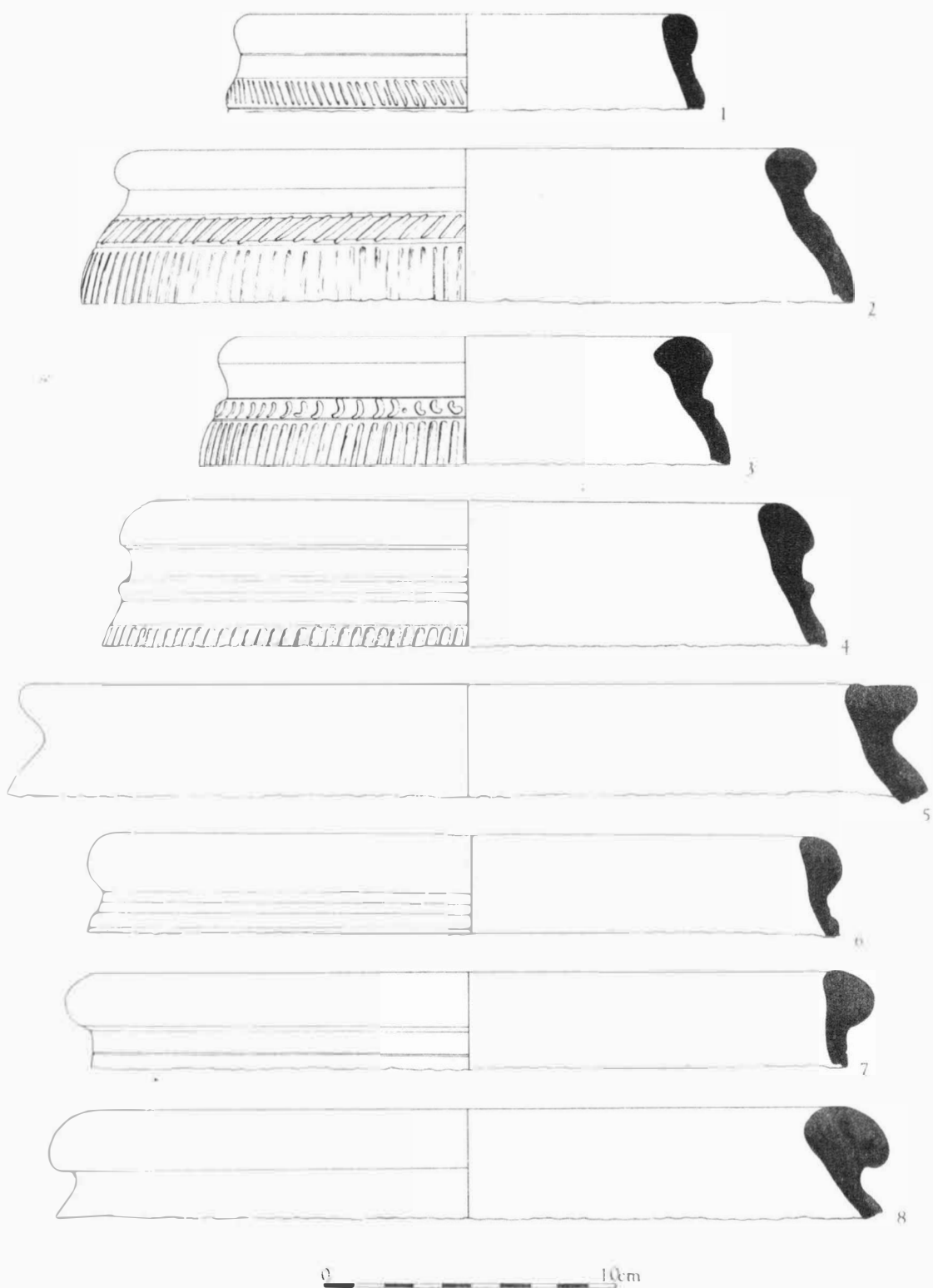
Při úpravách státní silnice v úseku Slavkov - Bučovice, v nevelké vzdálenosti před křižovatkou se silnicí Letonice - Marefy, narušil strojový odběr zemin při úpravách severozápadního svahu nad silnicí latěnský kostrový hrob a menší sídlištní jámu. Bezprostředně poupožornění provedl pohotově záchranný zásah S. Stuchlík z AÚ ČSAV v Brně, kterému děkují za předání a možnost dokončit výzkum na tomto nalezišti.

Dno nežetelné hrobové jámy se nacházelo v hloubce 1,6 m od nynějšího povrchu. Navršením odkopáných zemin při stavbě silnice zvýšila se úroveň terénu na dvojnásobek; lze tedy skutečné zahloubení hrobu před tímto zásahem stanovit na 0,8 m, z čehož připadá 0,2 m na ornici a zbytek na sprašové návěje.

Z kostry, značně poškozené bagrováním, nacházela se in situ pouze lebka, hrudní koš, páteř a pravá ruka. Podélná orientace uložení těla v hrobě je severojižní, poloha dochovaných částí skeletu svědčí o uložení na zádech s pravou rukou podél těla a s obličejem poobráceným k západu. V hrobě byla pohřbena mladá dívka s bohatou výbavou šperků.

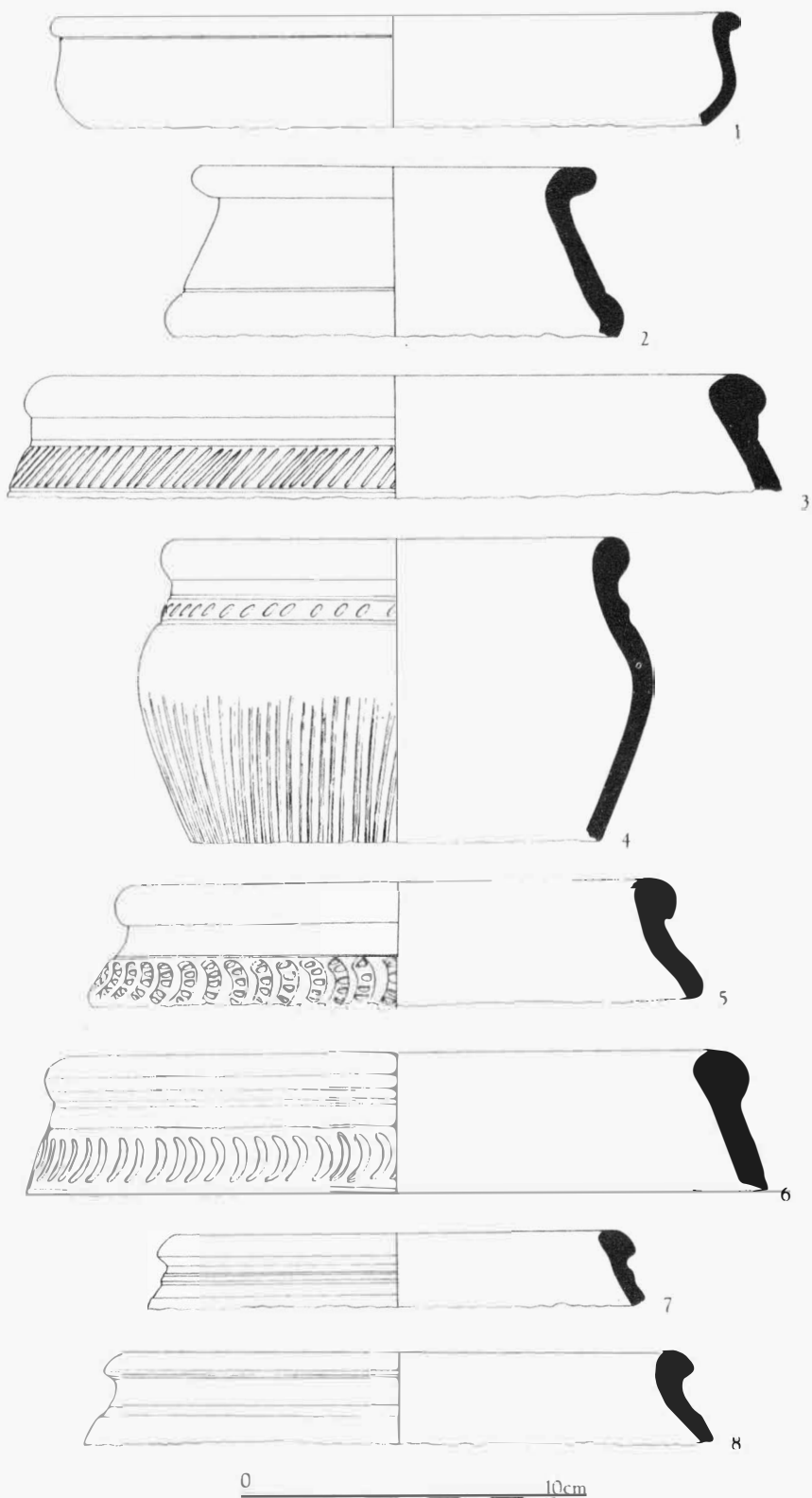


Tab. 23  
 Mapa laténských sídlišť v okolí Hulína. - Karte der latènezeitlichen Siedlungen in der Umgebung von Hulín.



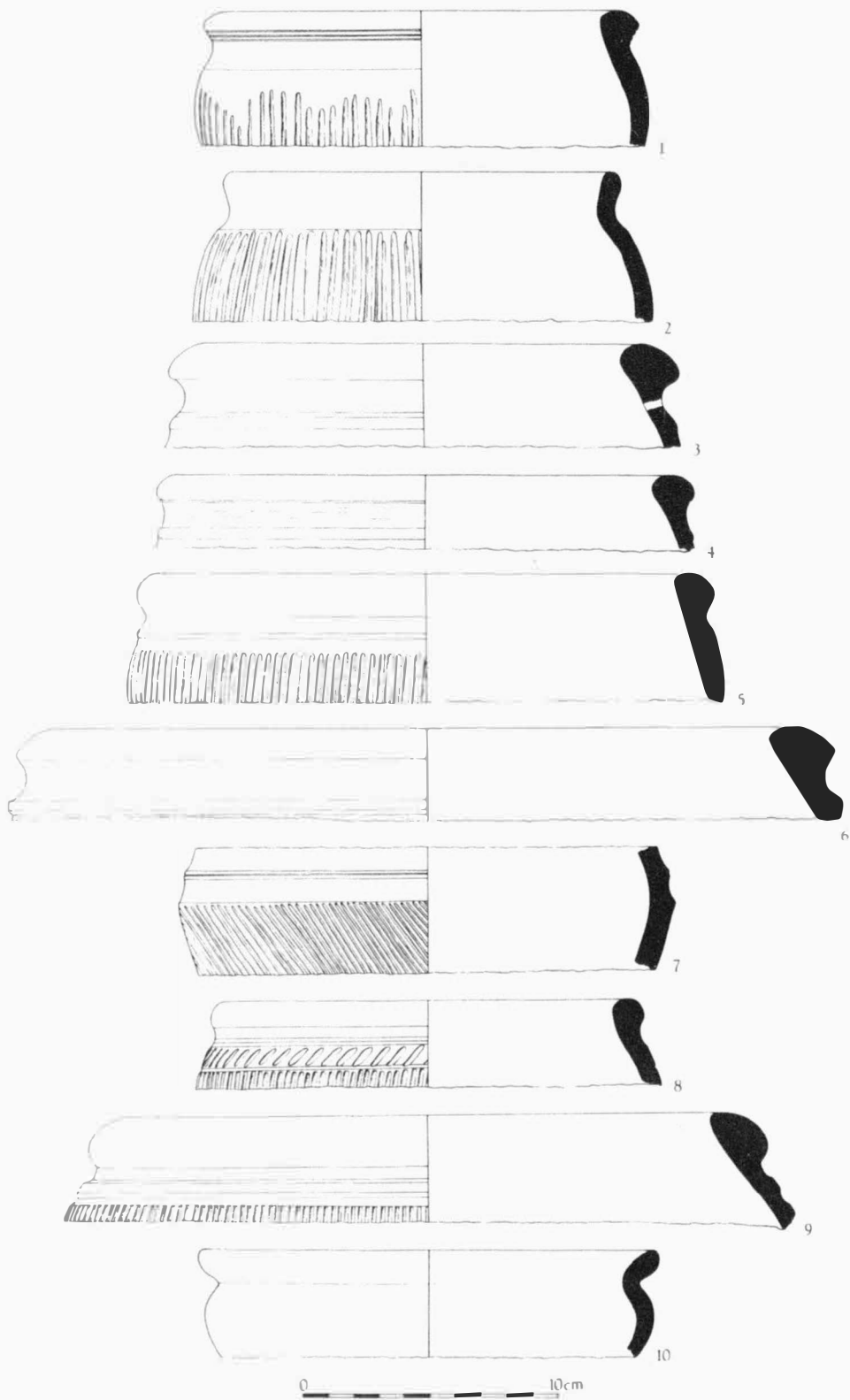
Tab. 24.

Hulín / okr. Kroměříž / . Keramika z latěnských sídlišť. - Keramik aus den latènezeitlichen Siedlungen.  
 1 - 4 "Vysoké trní" ; 5,8 "Na suché", 6-7 "Nivky".



Tab. 25

1 - 6 Pravčice /okr. Kroměříž/, "Nivky" a "Zadní újezd" ; 7 Kostelec u Holesova /okr. Kroměříž/, "Pod lesem" ; 8 Třebětice /okr. Kroměříž/, "Za humny". Keramika z latěnských sídlišť. - Keramik aus den latenezeitlichen Siedlungen.



Tab. 26

1 - 7 Rymice /okr. Kroměříž /, "Na újezdě" ; 8-9 Záhlinice /okr. Kroměříž/, "U kapličky" ; 10 Záhlinice / okr. Kroměříž/, "Krajinka". Keramika z latěnských sídlišť. - Keramik aus den latenezeitlichen Siedlungen.



PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné